

UZASADNIENIE

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W. A. B. po przeprowadzeniu dochodzenia na skutek zawiadomienia R. K. w sprawie możliwości popełnienia przewinienia dyscyplinarnego przez radcę prawnego J. H. na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (Dz.U.2024.499 t.j.) postanowieniem z dnia 7 kwietnia 2024 r. sygn. akt RD 151/23 odmówiła wszczęcia dochodzenia w sprawie możliwości popełnienia przez radcę prawnego J. H. przewinienia dyscyplinarnego, polegającego na tym, że w dniu 21 marca 2023 roku w O., radca prawny J. H. działając jako pełnomocnik A. S. w pisemnym wezwaniu groził skarżącemu postępowaniem karnym, co miało stanowić naruszenie art. 190a Kodeksu karnego i postanowień art. 11 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z art. 64 ust.1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, tj. działanie sprzeczne z godnością zawodu.

W uzasadnieniu Zastępca Rzecznika stwierdziła, że radca prawny J. H. był pełnomocnikiem A. S. na etapie postępowania przedsądowego.

Pismem z dnia 21 marca 2023 roku radca prawny J. H. wezwał R. K. do natychmiastowego zaprzestania niedozwolonych prawnie działań związanych z rozpowszechnianiem w przestrzeni publicznej nieprawdziwych, a wręcz szkalujących renomę A. S. informacji oraz do natychmiastowego zaniechania podejmowanych wszelkich dalszych zachowań bezprawnie godzących w dobre imię jego mocodawczyni. W przedmiotowym piśmie radca prawny J. H. zawarł sformułowanie: „Dla porządku wskazuję, że nadal moją M. dotyczą liczne połączenia telefoniczne wykonywane z kilkunastu numerów telefonów o różnych godzinach, co nosi również znamiona uporczywego nękania a to przestępstwa stypizowanego w przepisie art. 190a Kodeksu karnego. Wzywam zatem ponownie i ostatecznie do natychmiastowego zaprzestania niedozwolonego prawnie działania dokonywanego przez osoby działające w imieniu i na rzecz Pana; dalsze działanie skutkować będzie złożeniem zawiadomienia do organów ścigania o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę mojej M. jak również wytoczeniem powództwa z tytułu naruszenia dóbr osobistych”.

Pismem z dnia 15 lutego 2024 roku radca prawny J. H. złożył wyjaśnienia w sprawie złożonej skargi. W wyjaśnieniach radca prawny zaprzeczył, by jego intencją było wywarcie nacisku na przeciwnika i zmuszenie go do zachowania w pożądanym przez M. kierunku. Dodatkowo wyjaśnił, że rozważając możliwość popełnienia przewinienia dyscyplinarnego należy rozważyć całokształt okoliczności przedmiotowej sprawy, w tym fakt, że A. S. oraz R. K. znajdują się w dużym konflikcie, a pomiędzy stronami toczą się postępowania cywilne związane z nienależytym wykonaniem umowy oraz postępowania administracyjne przed Starostą (...)- (...) oraz (...) w O., a także postępowanie karne toczące się na skutek zawiadomienia R. K.. Jak wynika z informacji przekazanych przez M. radcy prawnemu powyższym postępowaniom towarzyszą działania opisywane w piśmie z dnia 21 marca 2023 roku mające na celu nakłonienie A. S. do zaakceptowania żądań skarżącego. W piśmie wskazano również, że M. radcy prawnego podjęła już decyzję o skierowaniu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, a pismo stanowi jedynie informację o powyższym. Do wyjaśnień radcy prawnego zostało dołączone również oświadczenie złożone przez A. S., które potwierdziła okoliczności przedstawione przez radcę prawnego w wyjaśnieniach z 15 lutego 2024 roku.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o radcach prawnych: „Radca prawny przy wykonywaniu czynności zawodowych korzysta z wolności słowa i pisma w granicach określonych przepisami prawa i rzeczą potrzebą”. Gwarancje określone w art. 11 ust. 1 ustawy o radcach prawnych mają za zadanie chronić swobodę i rzetelność wykonywania zawodu radcy prawnego, co ma szczególne znaczenie dla interpretacji granic owej swobody wynikające z tego przepisu" (wyrok SN z 27.9.2012 r., (...) 24/12). Wolność słowa i pisma radcy prawnego w związku z wykonywaniem zawodu oznacza, że radca prawny, w granicach określonych przez przepisy prawa i zasady etyki, może w sferze komunikacji podejmować wszelkie czynności zmierzające do realizacji lub ochrony powierzonych mu praw i obowiązków innych osób. Wypowiedzi radcy prawnego zawarte w pismach formułowanych w imieniu mandanta w ramach wykonywania przez radcę prawnego czynności zawodowych, nie mogą stanowić podstawy odpowiedzialności dyscyplinarnej, jeżeli pozostają w granicach prawa i rzeczowej potrzeby ocenianej w kontekście całokształtu sprawy, w której czynność ta

była podejmowana. Dopiero po przekroczeniu tych granic możliwe jest rozważanie odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego, o ile równocześnie oceniane wypowiedzi naruszałyby określone standardy etyczne wynikające z Kodeksu Etyki Radcy Prawnego" (wyrok SN z 27.9.2012 r., (...) 24/12).

Przepis art. 38 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego dotyczy sytuacji, gdy profesjonalny pełnomocnik ucieka się do groźby skierowania sprawy na drogę ścigania karnego lub dyscyplinarnego, jeśli przeciwnik procesowy strony reprezentowanej przez radcę prawnego nie spełni określonych żądań lub życzeń tej strony. Powyższe dotyczy sytuacji, w których radca prawny uzależnia sporządzenie wniosku o ściganie karne lub dyscyplinarne od postulowanego przezeń, a nie akceptowanego przez stronę przeciwną, zachowania. Przyjmuje się przy tym, że treść tego komunikatu musi być przy tym jednoznaczna, co do tego, że została w nim zawarta groźba zainicjowania postępowania karnego (zob. wyrok SN z 17 maja 2018 r., sygn. SDI 5/18).

Oceniając treść pisma z dnia 21 marca 2023 roku uznać należy, że radca prawny świadcząc pomoc prawną na rzecz A. S. działał w interesie swojego klienta poprzez reprezentowanie go na etapie postępowania przedsądowego W toku podejmowanych czynności zostało wysłane wezwanie do natychmiastowego zaprzestania niedozwolonych prawnie działań związanych z rozpowszechnianiem w przestrzeni publicznej nieprawdziwych, a wręcz szkalujących renomę A. S. informacji oraz do natychmiastowego zaniechania podejmowanych wszelkich dalszych zachowań bezprawnie godzących w dobre imię M..

Przedmiotowe pismo należy ocenić jako standardowe pismo mające na celu nakłonić dłużnika do dobrowolnego spełnienia określonego w piśmie świadczenia. Podejmując czynności na rzecz swojej M. radca prawny miał prawo skierować pismo stanowiące przedmiotowe wezwanie. Zważyć należy, że sformułowanie „Dla porządku wskazuję, że nadal moją M. dotyczą liczne połączenia telefoniczne wykonywane z kilkunastu numerów telefonów o różnych godzinach, co nosi również znamiona uporczywego nękania a to przestępstwa stypizowanego w przepisie art. 190a Kodeksu karnego. Wzywam zatem ponownie i ostatecznie do natychmiastowego zaprzestania niedozwolonego prawnie działania dokonywanego przez osoby działające w imieniu i na rzecz Pana; dalsze działanie skutkować będzie złożeniem zawiadomienia do organów ścigania o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę mojej M. jak również wytoczeniem powództwa z tytułu naruszenia dóbr osobistych”, zawarte w wezwaniu z dnia 21 marca 2023 roku nie można uznać za groźbę, która uzależnia sporządzenie wniosku o ściganie karne od postulowanego zachowania. Pomimo toczących się między stronami licznych postępowań cywilnych oraz administracyjnych radca prawny nie uzależnia złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa od spełnienia oczekiwań jego M. w toku przedmiotowych postępowań. Podzielić w tym zakresie należy stanowisko wyrażone w wyroku SN z dnia 17 maja 2018 roku, sygn. akt SDI 5/18, zgodnie z którym: „O realizacji ustawowych znamion przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych w zw. z art. 38 ust. 2 (...) można mówić wtedy, gdy treść wystąpienia zawodowego radcy prawnego (aplikanta radcowskiego) nie pozostawia jakichkolwiek wątpliwości co do tego, że została w nim zawarta groźba postępowania karnego”.

Powyższe wynika przede wszystkim z konieczności interpretowania przesłanek warunkujących odpowiedzialność represyjną w sposób ścisły, wykluczający stosowanie analogii na niekorzyść radcy prawnego. Odmienne podejście, pozwalające domyślać się treści pisma czy wypowiedzi radcy prawnego, że zawarta jest w nich groźba uruchomienia procesu karnego, nie tylko kolidowałyby bowiem z pryncypialnymi regułami prawa represyjnego i fundamentalną zasadą wolności słowa i pisma, ale również utrudniałyby, a niekiedy wręcz uniemożliwiałyby świadczenie przez radcę prawnego skutecznej pomocy prawnej (vide wyrok SN z 17 maja 2018 roku, sygn. akt SDI 11/18). Przedmiotowe pismo nie stanowi również nadużycia wolności słowa i pisma zagwarantowanego przez art. 11 ust. 1 ustawy o radcach prawnych. Przywołane wyżej sformułowanie stanowi jedynie informację o treści przepisów prawa oraz o podjęciu przez M. decyzji o złożeniu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Dodatkowo podkreślić należy, że w przedmiotowym piśmie radca prawny nie rozstrzyga, kto mógł dopuścić się naruszenia przestępstwa oraz przeciwko komu ma zostać złożone zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Nie sposób również zgodzić się, by w sytuacji, gdy rzeczywiście dochodzi do zachowań sankcjonowanych przepisami prawa karnego nie było możliwe wezwanie do ich zaniechania z jednoczesną informacją, że są to działania zakazane i jeżeli nie zostaną zaniechane to konieczne będzie złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Nie sposób również pominąć

okoliczności, że mocodawczynie radcy prawnego oraz R. K. znajdują się w sporze, a między nimi toczą się postępowania cywilne, administracyjne oraz karne, a jak wskazała A. S. wszystkie opisywane zachowania rzeczywiście miały miejsce.

Zgodnie z art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza gdy czynu nie popełniono albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia. Mając powyższe na uwadze, Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego postanowiła odmówić wszczęcia dochodzenia w przedmiotowej sprawie wobec stwierdzenia, że brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu, o czym postanowiono jak w sentencji.

Od tego Postanowienia odwołał się w dniu 9 maja 2024 r. skarżący, który zarzucił zaskarżonemu postanowieniu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, który mógł mieć wpływ na treść orzeczenia, polegający na bezzasadnym przyjęciu, że czynu nie popełniono, podczas gdy wszechstronna analiza stanu faktycznego i prawnego sprawy pozwoliłaby na przyjęcie, że radca prawny J. H. swoim zachowaniem wypełnił wszystkie znamiona zarzucanych mu przewinień dyscyplinarnych, w związku z czym brak było podstaw do odmowy wszczęcia dochodzenia. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia.

Powyższe odwołanie zostało złożone z zachowaniem terminu do jego wniesienia.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Rozpatrując odwołanie skarżącego, (...) postanowił utrzymać w mocy postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego (...) (...) W. z dnia 7 kwietnia 2024 r. sygn. akt RD 151/23 o odmowie wszczęcia dochodzenia.

Sporządzone uzasadnienie zaskarżonego postanowienia jest oparte na prawnej i logicznej ocenie przedstawionych dowodów. Sąd podziela i uznaje za prawidłową dokonaną przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego ocenę dowodów i podjętych przez niego działań poprzedzających wydanie zaskarżonego postanowienia.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego słusznie wskazał, że oceniając treść pisma z dnia 21 marca 2023 roku uznać należy, że radca prawny świadcząc pomoc prawną na rzecz A. S. działał w interesie swojego klienta poprzez reprezentowanie go na etapie postępowania przedsądowego W toku podejmowanych czynności zostało wysłane wezwanie do natychmiastowego zaprzestania niedozwolonych prawnie działań związanych z rozpowszechnianiem w przestrzeni publicznej nieprawdziwych, a wręcz szkalujących renomę A. S. informacji oraz do natychmiastowego zaniechania podejmowanych wszelkich dalszych zachowań bezprawnie godzących w dobre imię M..

Przedmiotowe pismo należy ocenić jako standardowe pismo mające na celu nakłonić dłużnika do dobrowolnego spełnienia określonego w piśmie świadczenia. Podejmując czynności na rzecz swojej M. radca prawny miał prawo skierować pismo stanowiące przedmiotowe wezwanie. Przedmiotowe pismo nie stanowi również nadużycia wolności słowa i pisma zagwarantowanego przez art. 11 ust. 1 ustawy o radcach prawnych. Przywołane wyżej sformułowanie stanowi jedynie informację o treści przepisów prawa oraz o podjęciu przez M. decyzji o złożeniu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Dodatkowo podkreślić należy, że w przedmiotowym piśmie radca prawny nie rozstrzyga, kto mógł dopuścić się naruszenia przestępstwa oraz przeciwko komu ma zostać złożone zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny nie dopatrył się naruszenia przez radcę prawnego J. H. zasad etyki i obowiązków zawodowych radcy prawnego polegających na obowiązku rzetelnego wykonywania czynności zawodowych, co za tym idzie wniesione odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie z przyczyn wywiedzionych powyżej.

Na podstawie art. 70⁶ ust. 2 zdanie drugie ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, kosztami postępowania w wysokości 1000,00 zł (słownie jeden tysiąc złotych) (...) obciążył (...) (...) W..

Pouczenie:

Niniejsze postanowienie jest prawomocne i ostateczne, bowiem Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych (...) W., w niniejszej sprawie działał jako organ II instancji i dlatego stosownie do treści art. 426 § 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ oraz stosownie do treści art. 70² ust. 1a ustawy o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z Dz. U. z 2024 r., poz. 499), od niniejszego postanowienia nie przysługuje żaden środek odwoławczy.